
Г л а с н и к
Етнографског института
Српске академије наука и уметности

LIV

Београд 2006

Г
Е
И

UDC 39(05)

ISSN 0350-0861

SERBIAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY

BULLETIN
OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY
LIV

Editor in chief:

Dragana Radojičić

Editorial board:

Gojko Subotić, Radost Ivanova, Marina Martinova, Natalija Puškareva,
Elena Uzeneva, Milica Bakić-Hayden, Elephterios Alexakis, Peter Slavkovsky,
Sofija Miloradović, Bojan Žikić, Jelena Čvorović,
Mladena Prelić, Ljiljana Gavrilović

Secretary:

Marija Đokić

Accepted for publication by the reference of associate
member of SASA Vojislav Stanovčić
at the VII session, Department of Social Sciences SASA,
September 12th 2006

BELGRADE 2006

УДК 39(05)

ISSN 0350-0861

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ

ГЛАСНИК

ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА

LIV

Главни и одговорни уредник:

Драгана Радојичић

Уређивачки одбор:

Гојко Суботић, Радост Иванова, Марина Мартинова, Наталија Пушкарева,
Елена Узенева, Милица Бакић-Хајдин Елефтериос Алексакис,
Петер Славковски, Софија Милорадовић, Бојан Жикић,
Јелена Чворовић, Младена Прелић, Љиљана Гавриловић

Секретар уредништва:

Марија Ђокић

Примљено на VII седници Одељења друштвених наука САНУ
одржаној 12. септембра 2006. године, на основу реферата
дописног члана САНУ Војислава Становчића

БЕОГРАД 2006

Издавач:
ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ САНУ
Кнез Михаилова 35/III, Београд, тел. 011-2636-804
eisanu@sanu.ac.yu
www.etno-institut.co.yu

Рецензент:
дописни члан САНУ Војислав Становчић

Лектор:
Софија Милорадовић

Превод на енглески:
Јелена Чворовић

Коректор:
Марија Ђокић

Штампа:
Академска издања
Београд

Тираж:
500 примерака

Штампање публикације финансирано је из средстава
Министарства науке и заштите животне средине Републике Србије

Део радова у овом Гласнику резултат је рада на пројектима:
Србија између традиционализма и модернизације – етнолошка и антрополошка проучавања културних процеса (бр. 147020), *Антрополошко испитивање комуникације у савременој Србији* (бр. 147021) и *Етницитет: Савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори* (бр. 147023), које је у целини финансирало МНЗЖС РС.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

39(05)

Гласник Етнографског института = Bulletin of the Institute of Ethnography / главни и одговорни уредник Драгана Радојичић. – Књ. 1, бр 1/2 (1952) – Београд : Етнографски институт САНУ (Кнез Михаилова 35/III), 1952 – (Београд : Академска издања). – 24 cm

Годишње

ISSN 0350-0861 = Гласник Етнографског института

COBISS.SR-ID 15882242

Садржај Summary

Оригинални научни радови

<i>Eleftherios Alexakis</i> , Benefaction and Benevolence: The Concept of the Pure Gift and Realization of the Community in Greece. An Anthropological Approach	9
<i>Елефтериос Алексакис</i> , Добротинство и добротворност: концепт поклона и реализација заједнице у Грчкој. Антрополошки приступ	23
<i>Kalliopi Panopoulou</i> , “Those Were the Difficult Years...” Oral Accounts of Vlachophones from their Captivity in Požarevac, Serbia	25
<i>Калиопи Панопулу</i> , „То су биле тешке године...” Усмена сведочења Влаха о затвореништву у Пожаревцу, у Србији	37
<i>Гордана Благојевић</i> , Колонија Срба у Солуну – лична имена и етничко обележје према матичним књигама (1896-1945)	39
<i>Gordana Blagojević</i> , Serbian Colony in Thessalonica – Personal Names and Ethnic Markers in Registers (1896-1945)	45
<i>Стана Ристић</i> , Стереотипи о Грцима у српском језику	47
<i>Stana Ristić</i> , Stereotypes Concerning Greeks in Serbian Language	55
<i>Ивана Коњик</i> , Представе о Грцима у Вуковом корпусу епских песама	57
<i>Ivana Konjik</i> , Traditional Perception of Greeks in Serbian Oral Tradition	67
<i>Мирослава Малешевић</i> , Хришћански идентитет секуларне Европе	69
<i>Miroslava Malešević</i> , Christian Identity of Secular Europe	86
<i>Љиљана Гавриловић</i> , „Да Винчијев код“ – пробни камен припадности	87
<i>Ljiljana Gavrilović</i> , “Da Vinci Code” – a Trial Step-Stone of Belonging to ...	100
<i>Иван Ђорђевић</i> , Употреба традицијских мотива у домаћој фантастичној књижевности	101
<i>Ivan Đorđević</i> , Use of Traditional Motives in Serbian Science-Fiction Literature	111
<i>Тијана Цвјетићанин</i> , Електронски фолклор тинејџера: SMS поруке	113
<i>Tijana Cvijetićanin</i> , Electronic Folklore Among Teenagers: SMS Messages	125

<i>Иван Ковачевић</i> , Киоск – критички оглед из урбане/политичке антропологије	127
<i>Ivan Kovačević</i> , Kiosk – a Critical Examination in Urban/Political Anthropology	143
<i>Марко Стојановић</i> , Значење и функција митских топоса „новокомпоноване културе“: компаративна анализа медијских биографија Мирослава Илића и Жељка Јоксимовића	145
<i>Marko Stojanović</i> , Meanings and Function of Mythical Places in “New Culture”: a Comparative Analysis of Biographies of Miroslav Ilić and Željko Joksimović	159
<i>Милош Миленковић</i> , „Идеални етнограф“	161
<i>Miloš Milenković</i> , “The Ideal Ethnographer”	172
<i>Јелена Чворовић</i> , Магија без магичног: нови приступ	173
<i>Jelena Čvorović</i> , A New Approach to Magic	187
<i>Војан Џикић</i> , Managing HIV/HCV-related Risk at Private Places Among Belgrade Injecting Drug Users	189
<i>Бојан Жикић</i> , Управљање ризиком од ХИВ и ХЦВ у оквиру приватног стамбеног простора међу београдским интравенским корисницима дроге	198
<i>Слађана Барош</i> , Кондом као симбол професионалности код особа које се баве сексуалним радом у Београду	201
<i>Sladana Baroš</i> , Condom as a Professional Symbol Among the Persons Engaged in Sex Work in Belgrade	217
<i>Зорица Дивац</i> , Породичне и брачне (не)прилике у Србији (19. век)	219
<i>Zorica Divac</i> , Family and Marital Affairs in 19 th Century Serbia	232
<i>Драгана Стјепановић-Захарјејевски</i> , Друштвени положај сеоских жена у фокусу једног развојног пројекта	233
<i>Dragana Stjepanovic-Zaharijevska</i> , Social Status of Rural Women in the Focus of a Developmental Project	242
<i>Миљина Ивановић-Баришић</i> , Одевање и мода	245
<i>Milina Ivanović-Barišić</i> , Dress and Fashion	257
<i>Драгана Радојичић</i> , Ношња из Врчина	259
<i>Dragana Radojičić</i> , Costume Style from Vršin	270
<i>Ивица Тодоровић</i> , Хришћанска и претхришћанска димензија ритуала литијског опхода	271

<i>Ivica Todorović</i> , Christian and Pre-Christian Dimension of Ritual Procession	287
<i>Александра Павићевић</i> , „Друштво <i>Огањ</i> за спаљивање мртваца у Београду“: развој, идеје и симболи	289
<i>Aleksandra Pavićević</i> , “ <i>Oganj</i> : Association of Cremation in Belgrade” - Development, Ideas and Symbols	303
<i>Marina Simić</i> , Displaying Nationality as Traditional Culture in the Belgrade Ethnographic Museum: Exploration of a Museum Modernity Practice	305
<i>Марина Симић</i> , Националност као традиционална култура у Етнографском Музеју у Београду: истраживање музејске модерностичке праксе	318
<i>Александар Крел</i> , Промене стратегије етничког идентитета Немаца у Суботици у другој половини 20. века	319
<i>Aleksandar Krel</i> , The Change in Ethnic Identity Strategy of Germans in Subotica in the Second Half of the 20 th Century	332
<i>Мирјана Павловић</i> , Божићни обичаји Срба у Темишвару	333
<i>Mirjana Pavlović</i> , Christmas Customs Among Serbs in Timisoara	344
<i>Ласта Ђанковић</i> , Јован Мишковић – заборављени етнограф и географ	345
<i>Lasta Đarović</i> , Jovan Mišković: A Forgotten Ethnographer and Geographer	360

Прегледни чланци

<i>Lada Stevanović</i> , Greek Theatre in the Context of Cult and Culture – Different Theoretical Approaches	361
<i>Лада Стевановић</i> , Грчко позориште у контексту култа и културе – различити теоријски приступи	374
<i>Јана Баћевић</i> , Антропологија, туризам и транзиција: концепције о развоју туризма у Књажевцу	377
<i>Jana Baćević</i> , Anthropology, Tourism and Transition: Concepts of Tourism Development in Knjaževac	388
<i>Срђан Радовић</i> , Релативизам и антропологија	389
<i>Srđan Radović</i> , Relativism and Anthropology	402
<i>Ана Продановић</i> , Пријем структурализма на примеру проучавања обреда прелазу у етнологији и антропологији Србије	403
<i>Ana Prodanović</i> , Reception of Structuralism Exemplified by Research on Rite-de-Passage in Serbian Ethnology and Anthropology	413

<i>Ивана Грубишић</i> , Етноботаника – нова дисциплина	415
<i>Ivana Grubišić</i> , Ethnobotany – a New Discipline	430

Грађа

<i>Марија Црнић Пејовић</i> , Архивска грађа – примарни извори	433
<i>Биљана Миленковић Вуковић</i> и <i>Ласта Ђаповић</i> , Етнографска грађа у делу Јована Мишковића	445

Прикази

<i>Гордана Благојевић</i> , Политика и сећање на Балкану – грчко виђење Црне Горе (19. век – први светски рат)	475
<i>Марија Црнић Пејовић</i> , Зборник радова из науке, културе и умјетности БОКА 25	476
<i>Милина Ивановић-Баришић</i> , Бранко Ђупурдија, Породица колониста у Бајмоку 1945-1948	482

Гордана Благојевић

Етнографски институт САНУ
eisanu@sanu.ac.yu

Колонија Срба у Солуну*

лична имена и етничко обележје према матичним књигама (1896-1945)

Црква Светог Саве на хиландарском метоху служила је од 1896. године као парохијска црква српској колонији у Солуну. У раду се разматра испољавање етничке свести Срба у Солуну, у првој половини 20. века, путем личних имена која су давана деци на крштењу. Посматрају се промена и македонизација појединих имена и презимена, као и промена вере која није обавезно подразумевала промену имена.

Кључне речи: Срби у Солуну, крштење, име и презиме, промена вере, македонизација

У центру Солуна, код Галеријеве тријумфалне капије, у сутерену једне вишеспратнице, налази се црква Светог Саве – метох манастира Хиландара. Црква на метоху је од 1896. године служила као парохијска црква српској колонији у Солуну.¹

* Овај текст је резултат рада на пројекту 147023: *Етницитет: савремени процеси у Србији, суседним земљама и дијаспори*, који финансира Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије.

¹ Слободан Ненадовић, *Архитектура Хиландара, цркве и параклиси*, Хиландарски зборник 3, Београд 1974, 192. О цркви Светог Саве у Солуну видети: Архиепископ Данило, *Животи краљева и архиепископа српских*, Загреб 1866, превод Л. Мирковић, *Животи краљева и архиепископа српских од архиепископа Данила II*, Београд 1935; Сотирнос Кисас, *Српски средњовековни споменици у Солуну*, Зограф 11, Београд 1980; Мирјана Живојиновић, *Солунски метох манастира Хиландара*, Зборник радова Византолошког института 37, Београд 1998; Радмила Радић, *Хиландар у државној политици краљевине Србије и Југославије 1896-1970*, Београд 1998.

Према статистичким подацима, Солун је после припајања Грчкој, по мировним уговорима из 1913. године, имао око 120 хиљада становника, међу којима је било и неколико хиљада Срба. После 1918. године, у Солуну је било око 4.000 чланова српске колоније, међу којима су многи држали познате трговачке радње, банке и сл.²

Као основа за овај рад послужиле су матичне књиге крштених, које су вођене у поменутој цркви у периоду од 1896. до 1945. године, у коме постоји 708 увођења. Упадљиво највећи број крштених био је током Првог светског рата, посебно 1916. године – 72, 1917. – 53, и 1918. – 73 увођења. Књиге су вођене ћирилицом, чак су и грчка имена и називи улица записивани ћирилицом, по систему *пиши као што чујеш*.

У цркви Светог Саве у Солуну служили су хиландарски јеромонаси и парохијски свештеници.³ Прво увођење за 1896. годину записао је *Јован јереј*. У ову цркву повремено су долазили и свештеници из других парохија, како би обавили поједине свете тајне. Овде нас занима света тајна крштења. Тако је 1897. године крштена кћер пароха цркве Светог Саве, Николе Ђурђевића (из Призрена), Видосава. Чин крштења обавио је протојереј Јаков из цркве Св. Николе. Прота Сима Буквић, који се потписивао као *парох солунских Срба*, био је такође родом из Призрена. Он и његова супруга Мара (рођена Петровић, из Београда) крстили су 1902. године своје треће дете, кћер Даницу. Чин крштења обавио је Ђорђе Димитријевић, бивши парох села Високе, а кумовала је Љубица Газикаловићева, ученица Више женске школе у Солуну, родом из Пећи.

Као *црквењаци* који су опслуживали ову цркву помињу се: Радован Радоњић, *црквењак српске цркве* родом из Црне Горе 1901. године, Димитрије Ђорђевић 1902. године, а 1903. године забележена је вероватно иста особа, само као Димитрије *ПопЂорђевић*, *црквењак* родом из села Високе. Ванђел Крстић помиње се 1919. године.

Срби који су се досељавали у Солун у првој половини 20. века долазили су из разних делова Србије, Црне Горе, Босне, Хрватске, Старе Србије, Цариграда. Код појединих је у матичним књигама крштених назначено да су из Солуна, тј. да су *староседеоци*. Код неких није наведено место порекла. То је разумљиво, посебно у ратном периоду, када се живот одвијао под отежаним околностима. Нису ни сви свештеници једнако детаљно водили књиге. Истакла бих јеромонаха Фирмилијана Хиландарца, који је

² Радмила Радић, *н. д.*, 174.

³ Милутин Петровић наводи податак да су пароси цркве Св. Саве од 1896. до 1913. године били мирски свештеници, а не калуђери; види у: Прота Милутин Петровић, *Црква Св. Саве у Солуну и њени свештенослужитељи*, Православна мисао, Београд 1980, св. 27, 125-135. Међутим, у матичним књигама крштених, поред пароха, нашла сам и имена других свештеника који су у цркви Св. Саве у Солуну обављали свету тајну крштења, а неки од њих су јеромонаси. Тако се, на пример, 1898. године помиње архимандрит Василије Хиландарац, а 1900. године – архимандрит Јоаникије.

веома прилежно водио књиге двадесетих година 20. века и на тај начин сачувао пуно корисних података.

Први Срби Солуњани, Димитрије и Катарина Годоровић, помињу се 1896. године.

У овој цркви крштавали су се и Руси, али у мањем броју (свега три увођења). Од тога су у два случаја куме биле Српкиње. Клаудија и Ладислав Војтех Лаупал (потпоручник), из Русије, крстили су 1918. године кћер Меланију у болници *Престолонаследника Александра* у Солуну. Кума је била Вукосава, жена *Саве Илића*, а чин крштења је обавио Сава Илић, свештеник Допунске команде. Брачни пар избеглица из руског лагера, Олга и Сергије Писањацки (официр из Полтава у Русији), крстили су 1922. године кћер Људмилу. Кум је био *Готфрид Воезф Стифнос од Лондон*, трговац, а кума је била Вјера. Султанија и Јермолај Зоренков (машиниста из Русије) крстили су 1923. године сина Максима, а кумовала је Милица Баубина, жена из Солуна.

Имена

Деци су на крштењу давали углавном српска имена. Веома ретко се појављују грчка имена, и то тамо где би се то, можда, најмање очекивало, тј. у случајевима када су оба родитеља и кум – Срби. Има случајева када су мајка и кум Грци, а дете има српско име. На пример, Милица, кћи Хариклије и Александара Кораћа (по занимању келнера) из Солуна, којој је 1931. године кумовала Јелена, кћи Теолога Гаврила, бившег земљорадника из Смирне.

Понекад су родитељи који имају грчка имена, а српска презимена, свом детету давали српско име: нпр. Ирина и Ахило Јанковић (закупац из села Богородице), који су својој кћери 1916. године дали име Милена, а кумовала је Сава Таховићева из истог села.

Веома је ретко да једно дете има два имена, као нпр. Јован Сава, који је крштен 1899. године. Родитељи су из Црне Горе, а кума је Српкиња из Солуна.

Године 1920. појављују се два имена записана као једно, нпр. *Саздоимилан*, а родитељи су Срби пореклом из Велеса, који су живели у Солуну. Исте године је и брачни пар Срба из Скопља дао кћери име *Надеждијелена*. Осим појаве спојених имена, од 1920. године донекле се повећава број грчких имена.

Најчешћа мушка имена у периоду од 1896. до 1920. године била су: Душан (10), Ђорђе (10), Димитрије (8), Петар (8), Слободан (8), Александар (7), Јован (6), Љубомир (5), Милутин (5), Миодраг (5), Михаило (5), Никола (5). Најчешћа женска имена за исти период била су: Јелена (12), Љубица (11), Марија (11), Милица (10), Надежда (10), Лепосава (8), Радмила (8), Даница (7), Олга (6), Зорка (6), Катарина (6), Велика (5), Вера (5). Најчешћа мушка имена у периоду од 1920. до 1945. године била су: Александар (12),

Димитрије (6), Петар (5). Наводимо и најчешћа женска имена за исти период: Јелена (13), Милица (7), Марија (6).

Женско име *Доста* дато је, у једном случају, деветом детету у породици, што би могло да указује на, донекле, магијску функцију овог имена – у смислу изражавања жеље за престанком рађања деце.

У неколико случајева је кум Грк дао детету грчко име. По великом проценту српских имена може се закључити да су родитељи настојали да име буде српско. Драстичан пример спора око имена представља случај Катице, кћери Руже и Стојана Антоновића из Дојрана. Дете је крштено код куће, у трећој години по рођењу. Кумовала је Јелена Антоновић, сестра крштене. Уз увођење стоји примедба свештеника:

Није крштено на време у след тога што је кум Грк, кум је захтео да грчки поп крсти и родитељи су хтели српски поп, и стога је отлагано крштење; крштена је у јуну, а умрла у децембру.

На истој страни, у књизи је залепљен папирић са следећим садржајем:

Поштовани оче, Пошто далеко српско гробље за то ћемо мртваца сахранити у грчком гробљу Јеванђелистре са грчким поповима. Јављам ради знања. С поштовањем П. Сат...ић, 3.12.27.

Јован Трифуноски је писао о личном имену *Србин* у крајевима вардарске Македоније.⁴ Приметио је да је мушко лично име *Србин* било распрострањено током турске владавине, до 1912. године, и касније – до краја Другог светског рата у околини Гостивара и Тетова (или области Полог), Кичева, Брода (или области Порече), Дебра, Струге, Охрида, Велеса (област Бабуне), у Битољско-прилепској котлини, у области Железник или Демирхисар итд. Ј. Трифуноски констатује да је био добро раширен народни обичај да се мушкој деци, поред других имена, на крштењу даје име *Србин*. Међутим, каже даље,

ову интересантну појаву из народног живота на Југу земље, још нико од етнографа није запазио и посебно проучавао.⁵

Као скромни прилог, навешћу да сам у матичној књизи крштених за 1939. годину пронашла податак да су Анђелика и Србин Србиновић, млекар из Галичника (Солун), крстили сина Стевана. Кумовао је Божидар Пауновић из Солуна. Дакле, мушко име Србин било је присутно и у Галичнику, а касније и у Солуну.

Промене имена

Од седамдесетих година 20. века долази до интересантне појаве – до промене, тј. *македонизације* имена и презимена особа које су рођене тридесетих година 20. века у Солуну, а касније су се преселиле у Скопље. У

⁴ Јован Ф. Трифуноски, *Македонизирање Јужне Србије*, Београд 1995, 41.

⁵ Исто, 42.

матичним књигама крштених пронашла сам укупно тринаест промењених, тј. *македонизованих* имена. Ради се о грађанској промени имена, на основу захтева за промену имена, поднетог надлежној институцији (у датом случају то је био СУП Скопље), и одобрења од стране исте. Посматрано са црквеног становишта, грађанска пресуда не укида нити мења свету тајну, тј. име које је неко добио на крштењу остаје заувек, ма каквим се именима по свом избору називао. Могуће је да је ова ситуација у вези са стварањем нове *македонске нације*, јер су сва имена добијала своју *македонску варијанту*. Тако је, на пример, *Анђелија* постала *Анга*, *Василије – Васко*, *Арсеније – Арсен*, а презиме *Филиповић* постало је *Филиповски*, *Ђуровић – Ђуровски* и слично. Ваља напоменути да су родитељи ових особа били Срби. Само је у једном случају један усвојени Грк, кога су одгајали Срби у Солуну, дао своје српском имену и презимену македонску варијанту.

Ј. Трифуноски наводи да је једна посмртна листа на улицама Скопља из 1980. године имала натпис *Србин Србиноски*. Радило се о умрлом досељенику из западног дела Повардарја (околина Кичева).⁶ Може бити да је овај покојник некада имао презиме *Србиновић* (као поменути Србин из Галичника, који је живео у Солуну 1939. године), па га је променио у *Србиноски*.

Промена вере

Забележено је дванаест случајева промене вере у православље. Само је у три случаја извршена и промена личног имена. Реч је о Францускињи која је уместо своја три стара имена (Шарлота Марија Ревека) узела једно српско име (Драга), о Немици Гертруди која је постала Славка и о муслиману (Хусеин Алић, дервиш из Тиквеша) који је добио ново име и презиме (Јефрем Михаиловић). Остали су задржали имена која су имали пре промене вере.

Закључак

О животу српске колоније у Солуну од краја 19. до средине 20. века сачувани су корисни подаци у матичним књигама које су вођене при цркви Светог Саве у Солуну. У овом раду разматрала сам податке из матичних књига крштених. Срби Солуњани били су занатлије, банкари, трговци. Дакле, бавили су се пословима који су подразумевали знање грчког језика. Упркос томе, имали су потребу за српском парохијом и црквом са богослужењима на српском језику. Имена су била већином српска, књиге су вођене строго ћирилицом, чак су и грчки и други страни називи и имена бележени ћириличним писмом. Свештеници су у својим потписима наглашавали етничку припадност: *парох солунских Срба*, *парох Срба у Солуну*, *парох српске колоније у Солуну*.

⁶ Исто, 43.

Иако српска, ова парохија није била етнички затворена заједница. Парохијани су прихватили и припаднике других народа: ту су се крштавали и Руси, а нису се одрекли ни мисионарске димензије хришћанства, о чему сведоче веропрелази Јевреја, муслимана, протестаната и римокатолика. Ове особе су у већини случајева задржавале имена која су имала пре веропрелаза. Од седамдесетих година 20. века долази до интересантне појаве промене имена и презимена код особа које су рођене тридесетих година 20. века у Солуну, а касније су се преселиле у Скопље. Интересантно је да су Срби који су живели на грчком говорном подручју давали својој деци српска, а не грчка имена. Треба имати на уму да се ова имена веома разликују од локалних, грчких. Дакле, личним именима слободно су изражавали своју етничку различитост. Међутим, Срби који су се после Другог светског рата обрели у БЈР Македонији, иако у словенском окружењу, затекли су друкчију ситуацију. Долази до *македонизације* личних имена. Наиме, не даје се сасвим другачије име српског или неког другог порекла (нпр. да од Анђелије постане Дубравка, Марија или Глорија), већ се постојеће име *македонизује*. Исти је случај и са презименима. Филиповић није постао, на пример, Алексић, Смит или Фундулис, већ – *Филиповски*. Родитељи ових особа били су Срби. Само је у једном случају један усвојени Грк, кога су одгајали Срби у Солуну, дао своје српском имену и презимену македонску варијанту. Уочава се феномен који подразумева могућност очувања српског имена и презимена у етнички потпуно различитој средини (као што је Грчка), а у етнички сличној средини (БЈР Македонија), која жели да постане различита – то није случај.

Gordana Blagojević

Serbian Colony in Thessalonica

Personal Names and Ethnic Markers in Registers (1896-1945)

Key words: Serbs in Thessalonica, baptism, name and family name, religious conversion, Macedonian influence

The church of Saint Sava is located at center of Thessalonica; from 1896, the church served as a parish church for Serbian population. The church Register from 1896-1945 is used in this paper. The Serbs from Thessalonica were mostly craftsmen, bankers and traders. All engaged in business that required the knowledge of Greek language, but still had a need for Serbian parish and church services in Serbian language. And although Serbian, the parish was also open to other ethnic groups. For example, Russians used its services for baptism, and there are data indicating that a certain proportion of Jews, Muslims, Protestant and Catholics got converted in the church, confirming its missionary dimension. These individuals kept their first names even after the conversions. The Serbs named their children in Serbian fashion, not Greek. However, the Serbs from Thessalonica who came to ex-Yugoslav republic of Macedonia, after WW II, encountered a different situation. Macedonian influence is evident in their first and last names. For instance, name Andjelija becomes Anga, and last name Filipovic becomes Filipovski. The respected parents were Serbs. There is only one case where an adopted Greek, raised by Serbs in Thessalonica, had changed his first and last name in Macedonian fashion. The phenomenon assumes preservation of Serbian names in ethnically totally different environment, such as Greece, and the absence of the same in ethnically similar environment such as Macedonia.